

Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής (άρ. 336-353) – Ισχύον καθεστώς και επικείμενες αλλαγές

Χαράλαμπος Γ. Καραμπέλης

Δικηγόρος Αθηνών, ΜΔ Αστικού και Ποινικού Δικαίου, ΕΚΠΑ, LL.M.,
University of Cambridge, Υποψήφιος Δ.Ν.

I. Εισαγωγή

Τους τελευταίους τρεις μήνες έχει εντατικοποιηθεί η συζήτηση στην Ελλάδα σχετικά με τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και αξιοπρέπειας, με αφορμή και περιστατικά που έλαβαν δημοσιότητα και οδήγησαν σε ένα μαζικό κίνημα (Me Too) με απώτερο στόχο να καταγγελθούν, διερευνηθούν και αποφευχθούν στο μέλλον **περιστατικά σεξουαλικής παρενόχλησης, κακοποίησης και εξουσιαστικής βίας, καθώς και να διευρυνθούν** οι δράσεις καταπολέμησής τους. Η παρούσα δημοσίευση αποσκοπεί να παρουσιάσει και ομαδοποιήσει το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο¹ καθώς και να παρουσιάσει και σχολιάσει τις προαναγγελθείσες περαιτέρω τροποποιήσεις του ως άνω πλαισίου.

II. Οι βασικότερες αλλαγές που επήλθαν με το νέο ΠΚ

Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση του νέου ΠΚ, οι αλλαγές που επήλθαν στο 19ο κεφάλαιο του ΠΚ θεωρούνται ως ιδιαίτερες σημαντικές.

Αρχικά καταργήθηκαν μια σειρά πράξεων που δεν προσβάλλουν κανένα έννομο αγαθό, καθώς και πράξεις η τυποποίηση των οποίων ανταποκρινόταν σε ανάγκες παλαιότερων εποχών και δεν έχουν επομένως λόγο ύπαρξης στις σύγχρονες κοινωνίες. Έτσι, καταργήθηκαν:

- α. το αδίκημα της απατηλής επίτευξης συνουσίας (άρ. 341 ΠΚ), το οποίο είχε διαμορφωθεί στο πλαίσιο των κοινωνικών αναγκών του 19ου αιώνα,
- β. το αδίκημα της διευκόλυνσης ακολασίας άλλων (άρ. 348 παρ. 1 ΠΚ), δεδομένου ότι όπως διατυπωνόταν, το ουσιαστικό άδικο ήταν δύσκολο να βρεθεί,

1. Όπως αυτό διαμορφώθηκε δια του νέου ΠΚ (Ν. 4619/2019, ΦΕΚ Α' 95/11.06.2019), καθώς και λοιπών μεταγενέστερων νομοθετημάτων στα οποία θα γίνει σχετική αναφορά στα αντίστοιχα χωρία.

γ. το αδίκημα της εκμετάλλευσης πόρνης (άρ. 350 ΠΚ), με την τυποποίηση του οποίου ο νομοθέτης είχε θελήσει να προστατεύσει την περιουσία των γυναικών που πορνεύονται, τις οποίες είχε αντιμετωπίσει ως άτομα που βρίσκονται σε αδύναμη θέση², διάταξη που από τον σύγχρονο νομοθέτη κρίνεται ότι έχει κατά κύριο λόγο ιδεολογικό χαρακτήρα και δ. το έγκλημα της πρόκλησης σκανδάλου με ακόλαστες πράξεις (άρ. 353 παρ. 1 ΠΚ), καθώς το ουσιαστικό άδικο της πράξης αυτής έχει αμφισβητηθεί στη θεωρία, δεδομένου ότι προσβαλλόμενο μέγεθος στην περίπτωση αυτή είναι η «γενετήσια ευπρέπεια» συγκεκριμένων ατόμων, ενώπιον των οποίων τελείται η ακόλαστη πράξη που ενεργείται δημόσια³.

Το βασικό προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι η γενετήσια ελευθερία, η οποία προσβάλλεται με κάθε κάμψη της βούλησης του προσώπου στο πεδίο της γενετήσιας αυτοδιάθεσης, προκειμένου αυτό να ενεργήσει ή να ανεχθεί γενετήσια πράξη. Ο ΠΚ δέχεται ότι το δικαίωμα αυτό δεν απεμπολείται ποτέ, ούτε αδρανεύει έστω και προσωρινά, γι' αυτό και είναι, από άποψη αδικού, δυνατή η τέλεση αδικήματος κατά της γενετήσιας ελευθερίας ακόμα και στο πλαίσιο διαπροσωπικής ή νομικής σχέσεως όπου οι γενετήσιες πράξεις είναι κοινωνικά αναμενόμενες, καθώς η προς τούτο συναίνεση δε μπορεί να θεωρηθεί ποτέ αμετάκλητη⁴. Ο δε όρος που δηλώνει την αξιόποινη κάμψη της βούλησης του παθόντος είναι αυτός του «εξαναγκασμού», με την ένταση του οποίου συνδέεται και η κλιμάκωση του αδικού⁵.

Από την άλλη πλευρά, ο ποινικός νόμος δε φτάνει μέχρι του σημείου να τυποποιεί ποινικά κάθε διάσταση μεταξύ γενετήσιας επιθυμίας και γενετήσιας πράξης που μπορεί να γίνεται με κίνητρο περιουσιακού οφέλους, επαγγελματικής ή κοινωνικής ανέλιξης κλπ.

Ουσιώδεις τέλος αλλαγές υιοθετούνται και στην προστασία της ανηλικότητας. Για το λόγο αυτό ο νομοθέτης προσέθεσε σε όλες σχεδόν τις διατάξεις του 19ου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του ΠΚ και κάποια διακεκριμένη μορφή εγκλήματος, στην περίπτωση που η πράξη

2. Βλ. σχετικά Ν. Παρασκευόπουλου, Οι έννοιες των ηθών και της ασέλγειας, 1981, σ. 182, Α. Ψαρούδα – Μπενάκη, Η πολιτική αγωγή στην ποινική δίκη, σ. 89/90.

3. Βλ. σχετικά Γ. - Α. Μαγκάκη, Τα εγκλήματα περί την γενετήσιον και την οικογενειακήν ζωήν, 1967, σ. 165, Ν. Παρασκευόπουλου, Οι έννοιες των ηθών και της ασέλγειας στα εγκλήματα κατά των ηθών, 1981, σ. 187

4. Για το λόγο αυτό άδικο μπορεί να στοιχειοθετηθεί ακόμα κι αν το πρόσωπο αποσύρει τη συναίνεσή του καίτοι έχει τελήσει τέτοιες πράξεις όλως προσφάτως ή καίτοι έχει αρχίσει ήδη να τελεί τέτοιες, αλλά στη συνέχεια αποσύρει τη συναίνεσή του.

5. Η κλιμάκωση του όρου εκκινεί από την πλήρη εξαφάνιση της βούλησης του παθόντος με την άσκηση φυσικής βίας ή με την απειλή σοβαρού και άμεσου κινδύνου σώματος ή ζωής, ήτοι τον «εν στενή εννοία» βιασμό και φτάνει μέχρι και σε προσβολές όπου οι πράξεις γίνονται με την «εξωτερική συναίνεση» του παθόντος, όχι όμως ως συνέπεια της ελεύθερης βούλησής του, αλλά εξαιτίας ψυχολογικής αδυναμίας αντίδρασης λόγω της επιβολής που διατηρεί πάνω του ο δράστης ή αισθήματος φόβου που του προκαλεί, ο οποίος μπορεί να πηγάζει και από σχέση υπηρεσιακής εξάρτησης ή από την πίεση άμεσης βιοτικής ανάγκης.

στρέφεται κατά ανηλίκου, με αποτέλεσμα να μη μπορούν πλέον να λειτουργήσουν οι κανόνες περί συρροής.

III. Κατηγορίες αδικημάτων

Στο 19ο Κεφάλαιο ρυθμίζονται α. σοβαρές προσβολές της προσωπικής ελευθερίας στην περιοχή της γενετήσιας ζωής, β. προσβολές της ανηλικότητας στον γενετήσιο χώρο, γ. πράξεις οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και δ. πράξεις που θίγουν τη γενετήσια αξιοπρέπεια και τη γενετήσια ευπρέπεια.

A. Εγκλήματα εξαναγκασμού

Άρθρο 336⁶ - Βιασμός

Με την παρούσα διάταξη του νέου ΠΚ, στο έγκλημα του βιασμού, διατηρείται η σωματική βία, ωστόσο εξειδικεύεται σε σημαντικό βαθμό το περιεχόμενο της απειλής (απειλή σοβαρού και άμεσου κινδύνου για τη ζωή ή τη σωματική ακεραιότητα), προσδιορίζονται τα αγαθά που πρόκειται να πληγούν, απαλείφεται η η φράση «ασεληγής πράξη», που είχε δημιουργήσει στο παρελθόν ερμηνευτικά προβλήματα και στο κείμενο της νέας διάταξης γίνεται πλέον λόγος για επιχείρηση ή ανοχή γενετήσιας πράξης, ενώ διατηρείται η κακουργηματική μορφή του βιασμού (κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών). Επίσης, διατηρείται στην παρ. 3, ως διακεκριμένη μορφή του εγκλήματος ο ομαδικός βιασμός και το εκ του αποτελέσματος έγκλημα του θανατηφόρου βιασμού (ισόβια κάθειρξη ή πρόσκαιρη τουλάχιστον 10 ετών).

Γενετήσια πράξη είναι, σύμφωνα με την παρ. 2, η συνουσία και οι ίσης βαρύτητας με αυτήν πράξεις⁷.

Για τη στοιχειοθέτηση του αδικήματος, που είναι υπαλλακτικώς μικτό, αρκεί και ένας τρόπος τέλεσης, χωρίς να αποκλείεται φυσικά η συνύπαρξη και των δύο τρόπων εξαναγκασμού.

Σύμφωνα με το άρ. 344 ΠΚ, η ποινική δίωξη ασκείται αυτεπαγγέλτως, αλλά αν ο παθών δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την ποινική δίωξη, ο εισαγγελέας μπορεί να απόσχει οριστικά από την ποι-

6. Όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 περ.2 Ν.4637/2019, ΦΕΚ Α 180/18.11.2019.

7. Κατά την αιτιολογική έκθεση του νέου ΠΚ, η επιλογή του όρου «γενετήσια πράξη» αντί «σεξουαλική» προτιμήθηκε, διότι πρόκειται για έννοια, η οποία ορίζει τόσο τη διαδικασία της αναπαραγωγής (γένεσις) όσο και τις σχετικές ή παράλληλες με αυτήν πράξεις, διαθέσεις και ορμές, την ερωτική ζωή των ανθρώπων.

νική δίωξη ή, αν αυτή έχει ασκηθεί, να εισαγάγει την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο, το οποίο μπορεί να παύσει οριστικά την ποινική δίωξη⁸. Εισάγεται έτσι ένας εξαιρετικός λόγος παύσης της ποινικής δίωξης που αποβλέπει στην προστασία του θύματος του βιασμού από το θόρυβο της ποινικής δίκης, ο οποίος μπορεί να πλήξει την κοινωνική του υπόληψη, αλλά και στην αποτροπή βλάβης της ψυχικής του υγείας, που μπορεί να προέλθει από την αφήγηση και αναπαράσταση των περιστατικών του βιασμού στο ακροατήριο⁹.

Στην παρ. 5 τέλος ορίζεται ότι όποιος, εκτός από την περίπτωση της παρ. 1, επιχειρεί γενετήσια πράξη, χωρίς τη συναίνεση του παθόντος, τιμωρείται με κάθειρξη έως 10 έτη. Η ως άνω παρ. 5 και τώρα 4 προστέθηκε κατά τη συζήτηση του σχετικού νομοσχεδίου του νέου ΠΚ στη Βουλή, για να γίνει απόλυτα σαφές ότι βιασμό έχουμε όταν επιχειρείται γενετήσια πράξη, κατά την έννοια της παρ. 2, σε κάθε περίπτωση που δεν υπάρχει συναίνεση του παθόντος, χωρίς να απαιτείται οιοσδήποτε εξαναγκασμός ή άσκηση φυσικής σωματικής βίας ή απειλής του θύματος που αναφέρεται στην παρ. 1.

Άρθρο 337 – Προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας

Με το άρθρο αυτό τιμωρείται όποιος με χειρονομίες γενετήσιου χαρακτήρα, με προτάσεις που αφορούν γενετήσιες πράξεις, με γενετήσιες πράξεις που τελούνται ενώπιον άλλου ή με επίδειξη των γεννητικών του οργάνων, προσβάλλει βάνανυσα την τιμή άλλου, με φυλάκιση έως ένα έτος ή χρηματική ποινή. Για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση.

Με φυλάκιση έως δύο έτη ή χρηματική ποινή τιμωρείται η πράξη, αν ο παθών είναι νεότερος των δώδεκα ετών.

Για τη στοιχειοθέτηση της υποκειμενικής υπόστασης του άνω εγκλήματος απαιτείται δόλος, συνιστάμενος στη γνώση και τη θέλησηπραγματώσεως των στοιχείων της πράξεως. Ως «χειρονομίες γενετήσιου χαρακτήρα» νοούνται πράξεις ή σονος βαρύτητας, οι οποίες όμως προσβάλλουν τη γενετήσια αξιοπρέπεια, όπως χειρονομίες ή θωπείες ή ψαύσεις του σώματος, που δεν εξικνούνται σε γενετήσια πράξη. Τέλος «πράξεις γενετήσιου χαρακτήρα» είναι συμπεριφορές ή χειρονομίες οι οποίες κατά την κοινή αντίληψη υπαινίσσονται ή καταδεικνύουν ή παρωθούν σε γενετήσιες πράξεις¹⁰.

Σημειώνεται ότι είναι επιτρεπτή η μεταβολή κατηγορίας σε απειλή ή εξύβριση.

8. Δικονομικού χαρακτήρα διάταξη. Δεν επιτρέπεται αναίρεση για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή νόμου.

9. ΑΠ 291/2015, ΑΠ 2445/2003, ΝΟΜΟΣ.

10. Αιτιολ. Έκθ. Νέου ΠΚ, κεφ. 19ο, σελ. 66

Ενήλικος, ο οποίος μέσω διαδικτύου ή άλλων μέσων ή τεχνολογιών πληροφορικής αποκτά επαφή με πρόσωπο που δεν συμπλήρωσε τα δέκα πέντε έτη και με χειρονομίες ή προτάσεις, προσβάλλει την τιμή του ανηλίκου στο πεδίο της γενετήσιας ζωής του, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών. Αν επακολούθησε συνάντηση ο ενήλικος τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών.

Περαιτέρω, όποιος προβαίνει σε χειρονομίες γενετήσιου χαρακτήρα ή διατυπώνει προτάσεις για τέλεση γενετήσιων πράξεων σε πρόσωπο που εξαρτάται εργασιακά από αυτόν ή εκμεταλλεύομενος την ανάγκη ενός προσώπου να εργαστεί, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία έτη ή χρηματική ποινή. Για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση.

B. Έγκλημα εκμετάλλευσης αδυναμίας

Άρθρο 338 – Κατάχρηση ανικάνου προς αντίσταση σε γενετήσια πράξη

Όποιος με κατάχρηση της διανοητικής ή σωματικής αναπηρίας άλλου ή της από οποιαδήποτε αιτία ανικανότητάς του να αντισταθεί ενεργεί με αυτόν γενετήσια πράξη τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη. Αν η πράξη έγινε από δύο ή περισσότερους που ενεργούσαν από κοινού, επιβάλλεται κάθειρξη.

Όπως αναφέραμε και ανωτέρω, υπό το φως του Νέου Ποινικού Κώδικα στο δέκατο ένατο κεφάλαιο (άρθρα 336 - 353) ρυθμίζονται σοβαρές προσβολές της προσωπικής ελευθερίας στην περιοχή της γενετήσιας ζωής, προσβολές της ανηλικότητας στον γενετήσιο χώρο, πράξεις οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και πράξεις που θίγουν τη γενετήσια αξιοπρέπεια και τη γενετήσια ευπρέπεια. Η ρύθμιση των προσβολών αυτών έγινε με βάση τις σύγχρονες αντιλήψεις, όπως αυτές αποτυπώνονται στην καθημερινή ζωή και συμπεριφορά των κοινωνιών. Η επιλογή του όρου «γενετήσια» αντί «σεξουαλική» προτιμήθηκε, διότι πρόκειται για έννοια, η οποία ορίζει τόσο τη διαδικασία της αναπαραγωγής (γένεσις) όσο και τις σχετικές ή παράλληλες με αυτήν πράξεις, διαθέσεις και ορμές, την ερωτική ζωή των ανθρώπων¹¹. Ο όρος «γενετήσια πράξη» έχει την έννοια που προσδιορίζει η νομολογία και η επιστήμη. Πρόκειται για τη συνουσία και άλλες πράξεις με την ίδια βαρύτητα, από πλευράς προσβολής του εννόμου αγαθού της γενετήσιας ελευθερίας, όπως είναι η «παρά φύσιν» συνεύρεση, ο ετεροαυνανισμός ή πεολειξία και η αιδιολειξία ή η χρήση υποκατάστατων μέσων.

Ειδικότερα στο άρθρο 338 παρ. 1 του Νέου Ποινικού Κώδικα έχει ενταχθεί το έγκλημα της κατάχρησης ανικάνου προς αντίσταση, όπως κατά βάση αυτό τυποποιείτο και στον προϊσχύσαντα

11. 354/2020 Πλημμ. Πατρών, ΝΟΜΟΣ.

Ποινικό Κώδικα. Ως ανίκανο προς αντίσταση νοείται όχι μόνο το πρόσωπο που αδυνατεί λόγω ασθενείας, νάρκωσης κλπ να προβάλλει αντίσταση, αλλά και αυτό το οποίο βρίσκεται σε τέτοια κατάσταση έστω και προσωρινά, λόγω της επιβολής που ασκεί πάνω του ο δράστης ή του σοκ στο οποίο έχει περιέλθει από την ίδια την εκτυλισσόμενη ή επικείμενη γενετήσια πράξη. Το βασικό έγκλημα απειλείται, όπως και σήμερα, με κάθειρξη έως δέκα έτη, ενώ έχει διατηρηθεί και η διακεκριμένη μορφή της ομαδικής κατάχρησης του ανικάνου προς αντίσταση, η οποία απειλείται με κάθειρξη. Όπως και στο βιασμό, η ομαδική κατάχρηση προϋποθέτει εναλλαγή των δραστών στην τέλεση των σεξουαλικών πράξεων και δεν καλύπτει κάθε μορφή συναυτουργίας. Για τη στοιχειοθέτηση του εν λόγω εγκλήματος συνεπώς απαιτείται: α) διανοητική ή σωματική αναπηρία άλλου ή ανικανότητα αντιστάσεως του παθόντα από οποιαδήποτε αιτία, β) τέλεση γενετήσιας πράξης με κατάχρηση της ανικανότητας κλπ. του παθόντος προσώπου, η οποία υπάρχει όταν ο δράστης εκμεταλλεύεται την τοιαύτη κατάσταση, η οποία κατά τις περιστάσεις καθιστά δυνατή ή διευκολύνει την πράξη, και γ) δόλος απλός ή και ενδεχόμενος, που περιλαμβάνει την θέληση τελέσεως γενετήσιας πράξης και την γνώση της καταστάσεως του προσώπου, εκ της οποίας ο δράστης μπορεί να συνάγει ότι το θύμα έχει διανοητική ή σωματική αναπηρία ή είναι ανίκανο προς αντίσταση.

Ανικανότητα προς αντίσταση υπάρχει όταν το θύμα, από αίτια ψυχικά ή σωματικά, δεν μπορεί να σχηματίσει, εξωτερικεύσει ή ενεργοποιήσει για την άμυνά του επαρκή βούληση αντιστάσεως όταν δέχεται την εις βάρος της γενετήσιας ελευθερίας επίθεση του δράστη. Ειδικότερα ανίκανο αντιστάσεως κατ' άρθρο 338 ΠΚ είναι το θύμα όταν για λόγους σωματικούς η ψυχικούς (ουχί παραφροσύνη αλλά νευρωσική κατάσταση ή έκτακτη ψυχική εκδήλωση παραλυτικού φόβου, πανικού ή συγχύσεως και πλήρους αμηχανίας από αιφνιδιασμό) είτε στερείται εντελώς βουλήσεως, λόγω λυποθυμίας, πλήρους μέθης, ύπνου, υπνώσεως, είτε αδυνατεί να εκδηλώσει την υπάρχουσα βούλησή του λόγω π.χ. μεγάλης σωματικής εξαντλήσεως από ασθένεια ή φόβο κ.λπ. κατά τα άνω, είτε δεν είναι πρακτικά εφικτό να ενεργοποιήσει την βούλησή του για αντίσταση, επειδή λ.χ. είναι δεμένος, παράλυτος ή ανάπηρος, η οποία όμως εκδηλώνεται με άλλο τρόπο, λ.χ. κραυγές, παρακλήσεις¹².

Η ικανότητα για αντίσταση πρέπει να υπάρχει κατά τον χρόνο της πράξεως, έστω κατά την έναρξη αυτής, και μπορεί να είναι και παροδική επειδή λ.χ. το άτομο ευρίσκεται σε κατάσταση ζάλης, μέθης, σωματικής εξαντλήσεως, κοπώσεως, τρόμου κλπ¹³.

12. Μαγκάκης, «Συστηματική Ερμηνεία ΠΚ», 1994, σελ. 57 - 58, ΣυμβΠλημΘεσ 121/1990 Αρμ 1990, 268, ΣυμβΠλημΤριμ 123/1960 ΠοινΧρ Γ', 426, Αιτιολογική Έκθεση Σχεδίου ΠΚ 1933, σελ., 502.

13. ΑΠ 19/ 2014, ΑΠ 174/2010, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 353/2003 ΠοινΧρ ΝΓ, 1077, ΑΠ 1903/2003, ΠοινΧρ ΝΔ, 723, ΑΠ 16/2004, ΠΛΟΥ 2004/43 και Φράγκος Α., Ποινικός Κώδικας, Κατ' άρθρο Ερμηνεία και Νομολογία του Αρείου Πάγου, Εκδόσεις Σάκκουλα 2020, σελ. 1543-1545 και αιτιολογική έκθεση του Ν, 4619/2019, δέκατο ένατο κεφάλαιο «Εγκλήματα κατά «της

Γ. Εγκλήματα εκμετάλλευσης ανηλικότητας

Στην Τρίτη ενότητα του 19ου Κεφαλαίου έχουν ενταχθεί όλα τα αδικήματα που θίγουν την ανηλικότητα.

Άρθρο 339 – Γενετήσιες πράξεις με ανήλικους ή ενόπιόν τους

Όποιος ενεργεί γενετήσια πράξη με πρόσωπο νεότερο των δεκαπέντε ετών ή το παραπλανά με αποτέλεσμα να ενεργήσει ή να υποστεί τέτοια πράξη τιμωρείται ως εξής: α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δώδεκα έτη, με κάθειρξη, β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δώδεκα αλλά όχι τα δεκατέσσερα έτη, με κάθειρξη έως δέκα έτη και γ) αν συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα έτη, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.

Οι γενετήσιες πράξεις μεταξύ ανηλικών κάτω των δεκαπέντε ετών δεν τιμωρούνται, εκτός αν η μεταξύ τους διαφορά ηλικίας είναι μεγαλύτερη των τριών ετών, οπότε μπορούν να επιβληθούν μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα.

Όποιος, πειραιτέρω, εξωθεί ή παρασύρει ανήλικο, που δεν συμπλήρωσε τα δεκαπέντε έτη, να παρίσταται σε γενετήσια πράξη μεταξύ άλλων, χωρίς να συμμετέχει σε αυτήν, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή αν ο ανήλικος είναι μικρότερος των δεκατεσσάρων ετών και με φυλάκιση έως τρία έτη ή χρηματική ποινή αν έχει συμπληρώσει το δέκατο τέταρτο έτος της ηλικίας του.

Ως γενετήσια πράξη κατά την ανωτέρω διάταξη νοείται όχι μόνο η συνουσία ή παρά φύση ασέλγεια, αλλά και κάθε άλλη πράξη που ανάγεται στην γενετήσια σφαίρα και αντικειμενικά προσβάλλει το κοινό αίσθημα της αιδούς και των ηθών και υποκειμενικά κατευθύνεται στην ικανοποίηση ή την διέγερση της γενετήσιας επιθυμίας του δράστη. Ο δράστης πρέπει να γνωρίζει την ανηλικότητα του παθόντα, πως δηλαδή αυτός δεν συμπλήρωσε το δέκατο πέμπτο (15) έτος της ηλικίας του ή να αδιαφορεί γι' αυτήν. Για την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος ο δράστης πρέπει να ενεργεί ή να παραπλανά πρόσωπο που δεν συμπλήρωσε το 15 έτος της ηλικίας του με λόγο, υποσχέσεις ή χορηγίες στο να ενεργήσει ή να υποστεί ασελγείς πράξεις. Η πράξη της αποπλάνησεως τιμωρείται αυστηρότερα όταν ο ανήλικος έχει ηλικία κάτω των 12 ετών. Το έννομο αγαθό που προσβάλλεται με το έγκλημα της αποπλάνησης ανηλικού παιδιού είναι της ανηλικότητας, η οποία έχει αναχθεί σε έννομο αγαθό, προστατεύεται δηλαδή η αγνότητα της νεανικής ηλικίας, η οποία είναι αδύναμη να αυτοπροστατευθεί. Το έγκλημα της αποπλάνησης στοιχειοθετείται όχι μόνο με την επιχείρηση της συνουσίας ή της παρά φύση ασέλγειας αλλά και με κάθε ασελγή πράξη, εναγκαλισμό του ανηλικού, ασπασμό αυτού στην

γενετήσιας ελευθερία και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής».

στοματική περιοχή ή με θωπείες στην γενετική περιοχή ή σε άλλα απόκρυφα μέρη του σώματος αυτού, (ανηλίκου) όταν συντελούνται με σκοπό την ικανοποίηση της γενετήσιας επιθυμίας ή την διέγερση αυτής¹⁴. Ο δράστης του ανωτέρω εγκλήματος προσβάλλει εκτός της αγνότητας της νεανικής ηλικίας και την ομαλή εξέλιξη της γενετήσιας ζωής του ανηλίκου, που συντελείται με οιαδήποτε ασελγή πράξη, που κατατείνει στην διέγερση της γενετήσιας επιθυμίας του δράστη, δηλ οι ασελγείς πράξεις στην προκείμενη περίπτωση λαμβάνονται υπόψη με την ευρεία έννοια του νόμου, χωρίς να απαιτείται και η αντίληψη των συντελουμένων εκ μέρους του ανηλίκου, αρκεί ο δράστης να προβαίνει στην τέλεση των ασελγών πράξεων προς ικανοποίηση της γενετήσιας επιθυμίας του ή την διέγερση αυτής. Οι ασελγείς χειρονομίες διαστέλλονται από τις ερωτικές πράξεις, που προσβάλλουν την γενετήσια αξιοπρέπεια του παθόντος. Οι ασελγείς πράξεις κατατείνουν στην ικανοποίηση της γενετήσιας επιθυμίας του δράστη και στην διέγερση και ηδονισμό αυτού. Οι θωπείες και ψεύσεις αποκρύφων μερών ανηλίκων δεν μπορεί να θεωρηθούν ως πράξεις ήσσονος ερωτικού χαρακτήρα αλλά ως ασελγείς πράξεις που οδηγούν στην ικανοποίηση της γενετήσιας επιθυμίας του δράστη. Ασελγείς πράξεις θεωρούνται και ο ετεροαυνανισμός, ανεξάρτητα αν προκλήθηκε εκσπερμάτωση, καθώς και οι θωπείες ή ψεύσεις στην γενετική περιοχή του δράστη κατόπιν παρακινήσεων του δράστη εκ μέρους του ανηλίκου. Για τον χαρακτηρισμό της πράξης ως ασελγούς λαμβάνονται υπόψη και οι συνθήκες κάτω από τις οποίες τελέστηκε αυτή¹⁵.

Άρθρο 342 – Κατάχρηση ανηλίκων

Ο ενήλικος ο οποίος ενεργεί γενετήσιες πράξεις με ανήλικο, τον οποίον του έχουν εμπιστευθεί για να τον επιβλέπει ή να τον φυλάσσει, έστω και προσωρινά, τιμωρείται ως εξής: α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δώδεκα έτη, με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών, β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δώδεκα αλλά όχι τα δεκατέσσερα έτη, με κάθειρξη, γ) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα έτη, με κάθειρξη ως δέκα έτη. Ο ενήλικος ο οποίος απευθύνει χειρονομίες, προτάσεις ή εξιστορεί ή απεικονίζει ή παρουσιάζει πράξεις γενετήσιου χαρακτήρα σε ανήλικο, τον οποίον του έχουν εμπιστευθεί για να τον επιβλέπει ή να τον φυλάσσει, έστω και προσωρινά, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.

Σημειώνουμε ότι το στοιχείο το οποίο αξιολογείται στη διάταξη είναι η εκμετάλλευση της σχέσης εμπιστοσύνης, ενώ αρκεί και ενδεχόμενος δόλος.

14. Βλ. ΑΠ 282/2002 Ποιν/νη 2002 σελ. 791, ΑΠ 981/2002 Πράξη και Λόγος του Ποινικού Δικαίου 2002 σελ 1105, ΑΠ 380/2009, ΑΠ 560/2010, ΑΠ 266/2010, ΑΠ 762/2013, ΑΠ 722/2013, ΑΠ 63/2013, ΑΠ 735/2014, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών του ΔΣΑ, Αγγελου Μπουρόπουλου Ερμ Ποιν. Κωδικα τομ. Β σελ 585 επ.

15. ΑΠ 220/2017, ΑΠ 118/2017, ΑΠ 146/2017, ΑΠ 1302/2017 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών της Νομος.

Καθίσταται περαιτέρω προφανές ότι πλέον, υπό το καθεστώς του νέου ΠΚ, για τη στοιχειοθέτηση των αδικημάτων των άρθρων 339 και 342 απαιτείται η διενέργεια γενετήσιων πράξεων, έννοια στενότερη και ειδικότερη από αυτήν της ασελγούς πράξης που προέβλεπε ο προϊσχύων Ποινικός Κώδικας¹⁶.

Επιπλέον, υπό το άρθρο 342 ΠΚ απαλείφθηκαν οι επιβαρυντικές περιστάσεις της παραγράφου 2, ήτοι της τέλεσης της πράξης από οικείο, από εκπαιδευτικό, από κληρικό, ψυχολόγο, ιατρό, πρόσωπο που δέχεται τις υπηρεσίες του ανήλικου, σύνοικο κ.λπ. Έτσι, πλέον με την παρ. 2 του άρθρου 342 του νέου ΠΚ, τιμωρείται ως πλημμέλημα η τέλεση χειρονομιών ή πράξεων «γενετήσιου χαρακτήρα» σε ανήλικο, τον οποίον έχουν εμπιστευθεί να τον επιβλέπει ή να τον φυλάσσει ο δράστης.

Άρθρο 348 – Διευκόλυνση προσβολών της ανηλικότητας

Με το άρθρο 348 εισάγεται στον Ποινικό Κώδικα μια νέα διάταξη για την προστασία των ανηλικών από πράξεις διακινδύνευσης της ανηλικότητας, όπου τυποποιούνται πράξεις διευκόλυνσης προσβολών της ανηλικότητας. Ακριβέστερα, αντικαθιστά τη διάταξη για το αδίκημα της διευκόλυνσης της ακολασίας άλλων, το οποίο δεν τυποποιείται πλέον για τους λόγους που αναπτύχθηκαν ανωτέρω.

Πιο συγκεκριμένα, όποιος κατ' επάγγελμα ή από κερδοσκοπία επιχειρεί να διευκολύνει, έστω και συγκαλυμμένα, με τη δημοσίευση αγγελίας ή εικόνας ή αριθμού τηλεφωνικής σύνδεσης ή με τη μετάδοση ηλεκτρονικών μηνυμάτων ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο τη γενετήσια πράξη με ανήλικο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών και χρηματική ποινή.

Όποιος περαιτέρω οργανώνει, χρηματοδοτεί, κατευθύνει, εποπτεύει, διαφημίζει ή μεσολαβεί με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο σε διενέργεια ταξιδιών με σκοπό από τους μετέχοντες σε αυτά την τέλεση γενετήσιων πράξεων σε βάρος ανηλικού, τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη. Όποιος με τον παραπάνω σκοπό, τέλος, μετέχει σε ταξίδια του προηγούμενου εδαφίου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, ανεξάρτητα από την ευθύνη του για την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων.

Άρθρο 348^Α – Πορνογραφία ανηλικών

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται όποιος με πρόθεση παράγει ή εισάγει ή διανέμει ή πωλεί κλπ υλικό παιδικής πορνογραφίας (φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή), ενώ η ποινή αυξάνεται όταν η πράξη τελείται μέσω του διαδικτύου (φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή). Με κάθειρξη έως 10 έτη και χρηματική ποινή τιμωρείται

16. Βλ. και ΣυμβΠλημΒόλου 253/2019, ΤΝΠ «ΝΟΜΟΣ».

όποιος πορίζεται οικονομικό όφελος από τη συμμετοχή ανηλίκου σε πορνογραφική παράσταση, ενώ ποινή προβλέπεται και για τον θεατή, ο οποίος εν γνώσει, έχοντας καταβάλει σχετικό αντίτιμο, παρακολουθεί πορνογραφική παράσταση στην οποία συμμετέχουν ανήλικοι (φυλάκιση έως τρία έτη ή χρηματική ποινή).

Αν η παραγωγή του υλικού της παιδικής πορνογραφίας συνδέεται με τη χρησιμοποίηση ανηλίκου που δεν έχει συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας του, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή. Η ίδια ποινή επιβάλλεται αν η παραγωγή του υλικού της παιδικής πορνογραφίας συνδέεται με την εκμετάλλευση της ανάγκης, της ψυχικής ή της διανοητικής ασθένειας ή της σωματικής δυσλειτουργίας, λόγω οργανικής νόσου ανηλίκου ή με την άσκηση ή απειλή χρήσης βίας ανηλίκου ή με τη χρησιμοποίηση ανηλίκου που δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος ή αν η παραγωγή του υλικού της παιδικής πορνογραφίας εξέθεσε τη ζωή του ανηλίκου σε σοβαρό κίνδυνο ή αν δράστης της παραγωγής του υλικού παιδικής πορνογραφίας είναι πρόσωπο στο οποίο έχουν εμπιστευθεί ανήλικο για να τον επιβλέπει ή να τον φυλάσσει, έστω και προσωρινά και τα ως άνω είχαν ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος, αν δε είχαν ως αποτέλεσμα το θάνατο, επιβάλλεται κάθειρξη ισόβια ή πρόσκαιρη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή.

Άρθρο 348B – Προσέλκυση παιδιών για γενετήσιους λόγους

Όποιος με πρόθεση, μέσω πληροφοριακών συστημάτων, προτείνει σε ανήλικο που δεν συμπλήρωσε τα δεκαπέντε έτη, να συναντήσει τον ίδιο ή τρίτο, με σκοπό τη διάπραξη σε βάρος του ανηλίκου των αδικημάτων των άρθρων 339 παρ. 1 και 2 ή 348Α, όταν η πρόταση αυτή ακολουθείται από περαιτέρω πράξεις που οδηγούν σε μία τέτοια συνάντηση, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή.

Η διάταξη αυτή συνιστά τη θεσμική αποτύπωση του διεθνώς γνωστού φαινομένου του «grooming», κατά το οποίο ενήλικοι, προσποιούμενοι κατά κανόνα ότι είναι έφηβοι ή παιδιά, χρησιμοποιούν τις σελίδες ανοιχτής επικοινωνίας (chat rooms), τις ιστοσελίδες παιχνιδιών, τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης για να προσελκύσουν παιδιά με σκοπό να τα εκμεταλλευτούν.

Άρθρο 348Γ – Πορνογραφικές παραστάσεις ανηλίκων

Στο άρθρο αυτό τυποποιείται το έγκλημα για τη διαμόρφωση του οποίου, πέραν της ίδιας διάταξης του ΠΚ, έχουν συνυπολογισθεί οι προβλέψεις της Πρότασης Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης, εκμετάλλευσης παιδιών και παιδικής πορνογραφίας, με την οποία καταργείται η απόφαση-Πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ¹⁷.

17. Αιτιολογική Έκθεση νέου ΠΚ, σελ. 68.

Όποιος εξωθεί ή παρασύρει ανήλικο προκειμένου να συμμετάσχει σε πορνογραφικές παραστάσεις¹⁸ ή διοργανώνει αυτές, τιμωρείται ως εξής: α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δώδεκα έτη, με κάθειρξη, β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δώδεκα αλλά όχι τα δεκατέσσερα έτη, με κάθειρξη έως δέκα έτη, γ) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα έτη, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών. Όποιος εν γνώσει, έχοντας καταβάλει σχετικό αντίτιμο, παρακολουθεί πορνογραφική παράσταση στην οποία συμμετέχουν ανήλικοι τιμωρείται στις περιπτώσεις α' και β' του προηγούμενου εδαφίου με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και στην περίπτωση γ' με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.

Εφόσον οι ανωτέρω πράξεις τελέστηκαν με τη χρήση βίας ή απειλής, προκειμένου να συμμετάσχει ανήλικος σε πορνογραφικές παραστάσεις ή με σκοπό την επιδίωξη οικονομικού οφέλους από αυτές, επιβάλλεται: α) στην περίπτωση α' της προηγούμενης παραγράφου κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών, β) στην περίπτωση β' κάθειρξη, γ) στην περίπτωση γ' κάθειρξη έως δέκα έτη.

Άρθρο 351^{Α19} – Γενετήσια πράξη με ανήλικο έναντι αμοιβής

Η γενετήσια πράξη με ανήλικο που τελείται από ενήλικο με αμοιβή ή με άλλα υλικά ανταλλάγματα ή η γενετήσια πράξη μεταξύ ανηλίκων που προκαλείται από ενήλικο με τον ίδιο τρόπο και τελείται ενώπιον αυτού ή άλλου ενηλίκου τιμωρείται: α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δώδεκα έτη, με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή, β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δώδεκα, όχι όμως και τα δεκατέσσερα έτη, με κάθειρξη και χρηματική ποινή και γ) αν συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα έτη, με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών και χρηματική ποινή.

Αν η παραπάνω πράξη είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο του παθόντος επιβάλλεται κάθειρξη ισόβια ή πρόσκαιρη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή.

18. Πορνογραφική παράσταση συνιστά η οργανωμένη απευθείας έκθεση, που προορίζεται για θέαση ή ακρόαση, μεταξύ άλλων και με χρήση της τεχνολογίας των πληροφοριών και επικοινωνιών: α) ανηλίκου που επιδίδεται σε πραγματική ή εικονική πράξη γενετήσιου χαρακτήρα ή β) των γεννητικών οργάνων ή του σώματος εν γένει του ανηλίκου κατά τρόπο που προδήλως προκαλεί γενετήσια διέγερση (άρθρο 348Γ παρ. 3 ΠΚ).

19. Κατά το άρθρο 4 του ν.4557/2018 (Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) κλπ ΦΕΚ Α 139,όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 Ν.4734/2020,ΦΕΚ Α 196 (περ. α' παρ. 2 άρθρου 1 Οδηγίας (ΕΕ) 2018/843) « Για τους σκοπούς του παρόντος, ως «βασικά αδικήματα» νοούνται τα ακόλουθα: α)...β)... η) η σωματεμπορία, όπως ορίζεται στο άρθρο 351 ΠΚ».

Δ. Έγκλημα χειραγώγησης*Άρθρο 343 – Κατάχρηση σε γενετήσια πράξη*

Με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή τιμωρούνται: α) όποιος υποχρεώνει άλλον σε επιχείρηση ή ανοχή γενετήσιας πράξης, με κατάχρηση σχέσης εργασιακής εξάρτησης οποιασδήποτε φύσης, β) όποιος υποχρεώνει άλλον σε επιχείρηση ή ανοχή γενετήσιας πράξης, εκμεταλλευόμενος την άμεση ανάγκη του να εργασθεί, γ) οι διορισμένοι ή οπωσδήποτε εργαζόμενοι σε φυλακές ή άλλα κρατητήρια, σε αστυνομικές υπηρεσίες, σε σχολές, παιδαγωγικά ιδρύματα, νοσοκομεία, κλινικές ή κάθε είδους θεραπευτικά καταστήματα ή σε άλλα ιδρύματα προορισμένα να περιθάλπουν πρόσωπα που έχουν ανάγκη από βοήθεια αν, με κατάχρηση της θέσης τους, υποχρεώσουν σε γενετήσια πράξη πρόσωπο που έχει εισαχθεί σε αυτά τα ιδρύματα.

Ε. Τέλος, το 19ο κεφάλαιο περιλαμβάνει και τα αδικήματα του άρθρο 345 ΠΚ (γενετήσια πράξη μεταξύ συγγενών – έγκλημα κατάχρησης συγγενικών δεσμών), 349 ΠΚ (μαστροπεία – έγκλημα εκπόρνευσης) και 353 ΠΚ (προσβολή γενετήσιας ευπρέπειας – έγκλημα επίδειξης).

IV. Συγκεντρωτικός πίνακας αδικημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής

ΑΔΙΚΗΜΑ	ΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΗ ΠΟΙΝΗ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
336 ΠΚ - Βιασμός	Κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών	Κακούργημα
	Ισόβια κάθειρξη ή κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών αν η πράξη έγινε από δύο ή περισσότερους δράστες που ενεργούσαν από κοινού ή είχε ως συνέπεια τον θάνατο του παθόντος	
	Κάθειρξη έως 10 ετών αν χωρίς σωματική βία ή με απειλή σοβαρού και άμεσου κινδύνου ζωής ή σωματικής ακεραιότητας, επιχειρείται γενετήσια πράξη χωρίς τη συναίνεση του παθόντος	
337 ΠΚ – Προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας	Φυλάκιση έως 1 έτος ή χρηματική ποινή	Πλημμέλημα
	Φυλάκιση έως 2 έτη ή χρηματική ποινή αν ο παθών είναι νεότερος των 12 ετών	
	Φυλάκιση έως 3 έτη ή χρηματική ποινή όταν υπάρχει εργασιακή εξάρτηση/εκμετάλλευση ανάγκης για εργασία	
	Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών σε περίπτωση προσβολής τιμής ανηλίκου που δε συμπλήρωσε τα 15 έτη κατόπιν επαφής μέσω του διαδικτύου – Φυλάκιση τουλάχιστον 3 ετών αν επακολούθησε συνάντηση	
338 ΠΚ – Κατάχρηση ανικάνου προς αντίσταση σε γενετήσια πράξη	Κάθειρξη έως 10 έτη	Κακούργημα
	Κάθειρξη αν η πράξη έγινε από 2 ή περισσότερους που ενεργούν από κοινού	

339 ΠΚ – Γενετήσιες πράξεις με ανήλικους ή ενόπιόν τους	Κάθειρξη αν ο παθών δε συμπλήρωσε τα 12 έτη	Κακούργημα
	Κάθειρξη έως 10 έτη αν ο παθών συμπλήρωσε τα 12, αλλά όχι τα 14 έτη	Κακούργημα
	Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών, αν ο παθών συμπλήρωσε τα 14 έτη	Πλημμέλημα
	Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών και χρηματική ποινή αν εξωθήθηκε ή παρασύρθηκε ανήλικος να παρίσταται σε γενετήσια πράξη μεταξύ άλλων μικρότερος των 14 ετών	Πλημμέλημα
	Φυλάκιση έως 3 έτη ή χρηματική ποινή αν ο ανήλικος έχει συμπληρώσει τα 14 έτη	Πλημμέλημα
342 ΠΚ – Κατάχρηση ανηλίκων	Κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών, αν ο παθών σε συμπλήρωσε τα 12 έτη	Κακούργημα
	Κάθειρξη αν ο παθών συμπλήρωσε τα 12, αλλά όχι τα 14 έτη	Κακούργημα
	Κάθειρξη έως 10 έτη, αν ο παθών συμπλήρωσε τα 14 έτη	Κακούργημα
	Φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών αν ο ενήλικος απήυθυνε χειρονομίες, προτάσεις ή εξιστόρησε πράξεις γενετήσιου χαρακτήρα σε ανήλικο που του έχουν εμπιστευθεί για να επιβλέπει ή φυλάσσει	Πλημμέλημα
343 ΠΚ – Κατάχρηση σε γενετήσια πράξη	Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών	Πλημμέλημα
345 ΠΚ – Γενετήσια πράξη μεταξύ συγγενών	Φυλάκιση τουλάχιστον 3 ετών ως προς τους ανιόντες, έως 2 έτη ή χρηματική ποινή ως προς τους κατιόντες και έως 2 έτη ή χρηματική ποινή μεταξύ αδελφών	Πλημμέλημα
348 ΠΚ – Διευκόλυνση προσβολών της ανηλικότητας	Φυλάκιση τουλάχιστον 3 ετών και χρηματική ποινή για όποιον κατ' επάγγελμα ή από κερδοσκοπία επιχειρεί να διευκολύνει, έστω και συγκαλυμμένα, με τη δημοσίευση αγγελίας ή εικόνας ή αριθμού τηλεφωνικής σύνδεσης ή με τη μετάδοση ηλεκτρονικών μηνυμάτων ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο τη γενετήσια πράξη με ανήλικο	Πλημμέλημα
	Κάθειρξη έως 10 έτη για όποιον οργανώνει, χρηματοδοτεί, κατευθύνει, εποπτεύει, διαφημίζει ή μεσολαβεί με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσω σε διενέργεια ταξιδιών με σκοπό από τους μετέχοντες σε αυτά την τέλεση γενετήσιων πράξεων σε βάρος ανηλίκου	Κακούργημα
348 ^A ΠΚ – Πορνογραφία ανηλίκων	Φυλάκιση τουλάχιστον 1 έτους και χρηματική ποινή	Πλημμέλημα
	Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών και χρηματική ποινή αν η πράξη τελείται μέσω του διαδικτύου	
	Κάθειρξη έως 10 έτη και χρηματική ποινή αν η πράξη τελείται κατ' επάγγελμα, ή συνδέεται με εκμετάλλευση ανάγκης, ψυχικής ή διανοητικής ασθένειας, άσκηση ή απειλή χρήσης βίας ανηλίκου ή ο δράστης είναι πρόσωπο που του έχουν εμπιστευθεί να εποπτεύει ή φυλάσσει τον ανήλικο	Κακούργημα
	Κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών και χρηματική ποινή αν η παραγωγή του υλικού συνδέεται με χρησιμοποίηση ανηλίκου που δεν έχει συμπληρώσει τα 12 έτη	Κακούργημα
	Φυλάκιση έως 3 έτη ή χρηματική ποινή για όποιον εν γνώσει αποκτά πρόσβαση σε υλικό παιδική πορνογραφίας μέσω πληροφοριακών συστημάτων	Πλημμέλημα

348B ΠΚ – Προσέλευση παιδιών για γενετήσιους λόγους	Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών και χρηματική ποινή	Πλημμέλημα
348Γ ΠΚ – Πορνογραφικές παραστάσεις ανηλίκων	Κάθειρξη αν ο παθών δε συμπλήρωσε τα 12 έτη	Κακούργημα
	Κάθειρξη έως 10 έτη, αν ο παθών συμπλήρωσε τα 12, αλλά όχι τα 14 έτη	Κακούργημα
	Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών, αν ο παθών συμπλήρωσε τα 14 έτη	Πλημμέλημα
	Αν οι πράξεις τελέστηκαν με χρήση βίας ή απειλής ή με σκοπό την επιδίωξη οικονομικού οφέλους, κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών, κάθειρξη και κάθειρξη έως 10 έτη αντίστοιχα	Κακούργημα
349 ΠΚ – Μαστροπεία	Κάθειρξη έως 10 έτη και χρηματική ποινή	Κακούργημα
	Κάθειρξη και χρηματική ποινή αν το έγκλημα τελέστηκε: α) εναντίον προσώπου νεότερου των δεκαπέντε ετών, β) με απατηλά μέσα, γ) από τον ανιόντα συγγενή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή από θετό γονέα, σύζυγο, επίτροπο ή από άλλον στον οποίο έχουν εμπιστευθεί τον ανήλικο για ανατροφή, διδασκαλία επίβλεψη ή φύλαξη, έστω και προσωρινή, δ) από υπάλληλο ο οποίος κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή επωφελούμενος από την ιδιότητά του αυτή διαπράττει ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην πράξη, ε) με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, στ) με προσφορά ή υπόσχεση πληρωμής χρημάτων ή οποιουδήποτε άλλου ανταλλάγματος.	Κακούργημα
351 ^Α ΠΚ – Γενετήσια πράξη με ανήλικο έναντι αμοιβής	Κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών και χρηματική ποινή, αν ο παθών σε συμπλήρωσε τα 12 έτη	Κακούργημα
	Κάθειρξη και χρηματική ποινή αν ο παθών συμπλήρωσε τα 12, αλλά όχι τα 14 έτη	Κακούργημα
	Φυλάκιση τουλάχιστον 3 ετών και χρηματική ποινή, αν ο παθών συμπλήρωσε τα 14 έτη	Πλημμέλημα
353 ΠΚ – Προσβολή γενετήσιας ευπρέπειας	Χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας / Φυλάκιση έως 3 έτη ή χρηματική ποινή αν η πράξη ενεργείται ενώπιον προσώπου νεότερου των 15 ετών	Πλημμέλημα

V. Οι αλλαγές που έχουν προαναγγελθεί στο πεδίο της αποτελεσματικής πρόληψης και καταστολής των υπό εξέταση αδικημάτων

Οι πρωτοβουλίες που έχουν ήδη προαναγγελθεί τόσο δια στόματος Πρωθυπουργού, όσο και περαιτέρω συζητηθεί και σχολιασθεί σχετικά από πλήθος επιστημονικών, πολιτικών και λοιπών φορέων, έχουν ένα διπλό στόχο: **να ενισχυθεί ακόμα περισσότερο το νομικό μας οπλοστάσιο για τη δίκαιη τιμωρία των ενόχων για πράξεις που έχουν ήδη τελεστεί, καθώς και να αποτραπούν τα εγκλήματα του μέλλοντος, δημιουργώντας ένα πλαίσιο ασφάλειας και εμπιστοσύνης σε κάθε πολίτη.**

Αναφορικά με τις αλλαγές που έχουν προαναγγελθεί ότι θα επέλθουν στον Ποινικό Κώδικα, αυτές αφορούν, συνοπτικά, τα κάτωθι ζητήματα:

- θα εκδικάζονται κατά προτεραιότητα υποθέσεις εγκλημάτων κατά ανηλίκων,
- ο χρόνος παραγραφής των πλημμελημάτων (διάταξη που καταργήθηκε με τον νέο ΠΚ) σε βάρος ανηλίκων θα αρχίσει να μετράει από την ενηλικίωση τους (ή και αργότερα) και μετά, όπως συμβαίνει με τα κακουργήματα. Το αρ. 113 παρ. 6 του παλαιού ΠΚ ανέφερε πως η παραγραφή για κακουργήματα κατά ανηλίκων ξεκινά από τα 21 έτη και για τα πλημμελήματα από τα 19. Στο νέο ΠΚ η πρόβλεψη είναι για τα κακουργήματα αυτή να ξεκινά με την ενηλικίωση δηλαδή τα 18 έτη, ενώ στα πλημμελήματα δεν ορίστηκε αναστολή παραγραφής. Η σκέψη είναι ενδεχομένως να υπάρξει αναστολή και στις δυο περιπτώσεις μέχρι τα 19 έτη για τα πλημμελήματα και μέχρι τα 21 για τα κακουργήματα,
- αξίζει να παρατεθεί και μια ακόμη πρόταση που αφορά στο να επιμηκυνθεί η παραγραφή από τα 15 χρόνια που είναι σήμερα στα 20 χρόνια λόγω της αδυναμίας του ανηλίκου να προστατευθεί, όπως ο ενήλικος.

Παράλληλα, πρόκειται να συγκροτηθεί κεντρική δομή στη Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων για την αξιολόγηση αλλά κυρίως και για την εξωδικαστική επίλυση αυτής της κατηγορίας, ενώ παράλληλα ανακοινώθηκε και η κύρωση της σύμβασης 190 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, του ILO, για την εξάλειψη της βίας και της παρενόχλησης.

Σημειώνεται ότι η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας υιοθέτησε το 2019 την εν λόγω ΔΣΕ. Με αυτό τον τρόπο η ΔΟΕ αναγνώρισε ότι η βία και η παρενόχληση στον χώρο εργασίας συνιστούν παραβίαση ή/και κατάχρηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επηρεάζουν αρνητικά τη σωματική και ψυχολογική υγεία, την οργάνωση της εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις. Επιπροσθέτως, επιδρούν αρνητικά στην παραγωγικότητα και δημιουργούν εμπόδια πρόσβασης, ένταξης και παραμονής προσώπων, ιδίως των γυναικών, στην αγορά εργασίας. Η 190 ΔΣΕ προστατεύει τους απασχολούμενους και άλλα άτομα στους χώρους παραγωγής, (δηλ. τους κατά την κείμενη

νομοθεσία/πρακτική μισθωτούς, εκπαιδευόμενους, ασκούμενους, μαθητευόμενους, εθελοντές, αναζητούντες και αιτούντες εργασία, καθώς και άτομα που ασκούν εργοδοτική εξουσία, καθήκοντα ή ευθύνες. Κάθε κράτος που υιοθετεί τη Σύμβαση θεσμοθετεί την πρόληψη και την απαγόρευση της βίας και της παρενόχλησης στο εργασιακό περιβάλλον μέσω νόμων και κανονισμών, καθώς και μέσω συλλογικών συμβάσεων ή άλλων μέτρων που συνάδουν με την εθνική πρακτική, συμπεριλαμβανομένης της επέκτασης ή προσαρμογής των υφιστάμενων επαγγελματικών μέτρων υγείας και ασφάλειας και της ανάπτυξης συγκεκριμένων μέτρων, όπου χρειάζεται.

Επίσης ανακοινώθηκε η θέσπιση ενός ειδικού μητρώου για όλους τους επαγγελματίες οι οποίοι έρχονται σε επαφή με παιδιά και με εφήβους, με αυστηρές προϋποθέσεις εγγραφής (για παράδειγμα, προπονητές, εργαζόμενοι σε κατασκηνώσεις, εργαζόμενοι σε προσφυγικές δομές). Το μητρώο αυτό θα λειτουργεί σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης και τις αστυνομικές αρχές.

Εγκαιριάστηκε επίσης μία κεντρική διαδικτυακή πύλη, metoo.gov.gr, όπου θα συγκεντρώνονται όλες οι πληροφορίες και όλες οι πολιτικές της Κυβέρνησης γύρω από αυτό το θέμα, ενώ θα μπορούν και να υποβάλλονται και καταγγελίες σε πραγματικό χρόνο.

Τέλος, πρόκειται να θεσπισθούν υποχρεωτικοί κώδικες δεοντολογίας σε κάθε επιχείρηση, με προβλέψεις για τη συμπεριφορά και κυρώσεις σε όσους δεν τις τηρούν, όπως και η δυνατότητα της υποχρεωτικής διαθεσιμότητας του φερόμενου ως θύτη με αναστολή αποζημίωσης μέχρι τη διαλεύκανση της εκάστοτε υπόθεσης.

Τέλος, στόχος είναι να επεκταθεί σε όλα τα σχολεία πια, από το Σεπτέμβριο, το πρόγραμμα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης το οποίο εφαρμόστηκε πιλοτικά κατά το 2021.

VI. Επίμετρο

Οι ανωτέρω πρωτοβουλίες κινούνται στη σωστή κατεύθυνση *de lege ferenda* τόσο στο πεδίο της σεξουαλικής κακοποίησης ανδρών και γυναικών, όσο και σε αυτό της σεξουαλικής βίας εναντίον ανηλίκων προσώπων.

Παράλληλα, εικάζεται ότι οι ως άνω νομοθετικές παρεμβάσεις προς το σκοπό εκσυγχρονισμού του υπάρχοντος νομικού πλαισίου θα ικανοποιήσουν και τη γενικότερη επιθυμία για κάθαρση σε όλους τους χώρους της κοινωνικής ζωής.

Από την άλλη, και δεδομένων των πλέον πρόσφατων τάσεων στο χώρο της δικαιοσύνης, όπου παρατηρείται έντονα το φαινόμενο η νομοθετική agenda, τουλάχιστον, αλλά και όχι μόνον, σε ζητήματα που σχετίζονται με αδικήματα που προκαλούν έντονα και αρνητικά συναισθήματα στο κοινό αίσθημα (ιδ. το πλέον πρόσφατο παράδειγμα της μετατροπής σε κακούργημα του βασανισμού ζώων), οι οποίες (τάσεις) εξάλλου αντανακλώνται και στην ευρύτερη κοινωνία, θα πρέπει ο Έλληνας νομοθέτης να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός ως προς το δικαιοπολιτικό σκοπό που θα καταστήσει αναγκαία την εισαγωγή νέων, πιθανότατα αυστηρότερων ρυθμίσεων, καθώς και ως προς την προσήκουσα αιτιολόγησή τους, αλλά και το σεβασμό της θεμελιώδους αρχής της αναλογικότητας.

Παράλληλα, θα πρέπει να διασφαλισθεί μια σειρά ζητημάτων που αναμένεται μετά βεβαιότητα να εγερθούν κυρίως στο πρόσωπο των φερόμενων ως δραστών και τα οποία εκτείνονται από τις ευρύτερες συνέπειες στην ίδια την κοινωνική τους υπόσταση δια του χειρισμού της εκάστοτε υπόθεσης, έως αυτονόητα σε αυστηρώς νομικά (ουσιαστικά και δικονομικά) εχέγγυα και δικλείδες που θα πρέπει να εξασφαλισθούν σχετικά. Πλέον συγκεκριμένα, η έως σήμερα εμπειρία σε ανάλογες υποθέσεις έχει πρωτίστως αναδείξει τα ρευστά όρια μεταξύ της ανάγκης για την απονομή δικαιοσύνης και της τήρησης του θεμελιώδους δικαιώματος του υπόπτου ή κατηγορουμένου να μη στιγματίζεται προκαταβολικά ως ένοχος για την πράξη που του αποδίδεται, το οποίο και καθιερώνεται στα άρθρα 6 παρ. 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, 48 παρ. 1 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 14 παρ. 2 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα των Ηνωμένων Εθνών και 71 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, χαρακτηρίζεται δε εύλογα ως υπέρτατη ρυθμιστική αρχή της ποινικής διαδικασίας» και υποχρεώνει τα όργανα της πολιτείας να μην προεξοφλούν την ενοχή του κατηγορουμένου και να τον αντιμετωπίζουν ως ενδεχομένως αθώο έως ότου αποφανθεί για την ενοχή του ο ανεξάρτητος και αμερόληπτος φυσικός του δικαστής.

Για τους ίδιους ως άνω λόγους, θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερη σοβαρότητα και ευαισθησία οι υποθέσεις αυτές κατά την προβολή τους από τα ΜΜΕ, δεδομένου ότι τίθενται πλείστα ζητήματα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των εμπλεκόμενων στην εκάστοτε ποινική προδικασία, αντικειμενικής και αμερόληπτης κάλυψης του σχετικού ρεπορτάζ, υποστήριξη της εκάστοτε συζήτησης από εξειδικευμένους νομικούς, ψυχολόγους, ερευνητές και δημοσιογράφους κλπ. Ομοίως οι δικαστικές αρχές που επιλαμβάνονται σχετικών υποθέσεων θα πρέπει αφενός να τις αντιμετωπίζουν με άμεσα αντανακλαστικά, αλλά και αφετέρου να εμβαθύνουν σε ζητήματα απόδειξης των υποθέσεων αυτών, οι οποίες, ως επί το πλείστον, καταγγέλλονται αρκετά αργότερα από το φερόμενο ως χρόνο τέλεσής τους, με αυτονόητο κίνδυνο από τη μια πλευρά την αποδυνάμωση του αποδεικτικού υλικού εναντίον του φερόμενου δράστη, αλλά και από την άλλη πλευρά, το διαφαινόμενο κίνδυνο της ιδιαίτερα

αυστηρής αντιμετώπισης του δράστη αυτού, παρά την έλλειψη ισχυρών ενδείξεων ως προς την τέλεση της υπό εξέταση πράξης που του καταλογίζεται κάθε φορά.

Τέλος, εξαιτίας των ανωτέρω δυσαρμονιών, αναμένεται μετά βεβαιότητας να απασχολήσει σε δεύτερο χρόνο την ελληνική πολιτεία η ομαλή επανένταξη των δραστών των αδικημάτων αυτών στην κοινωνία και προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να αναθεωρηθεί συνολικά η σωφρονιστική πολιτική που ακολουθείται στις περιπτώσεις αυτές, δεδομένου ότι ο δημόσιος διάλογος στρέφεται προς το παρόν σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα στην πρόληψη και τιμωρία και δυστυχώς αγνοείται ο έτερος πόλος, αυτός του παραδειγματισμού, αλλά και της επανένταξης στην κοινωνία κατόπιν του προσήκοντος σωφρονισμού των εν λόγω δραστών, ο οποίος, αυτονόητα, δεν περιλαμβάνει μόνο την έκτιση της ποινής.